

Поради батькам першокласників

“Час до школи”

Наближається той день, коли ваш малюк вперше увійде в шкільний клас. І зараз ви хвилюєтеся: А чи готовий моя дитина до школи? Як буде вчитися? Як йому допомогти, якщо він зустрине перші шкільні труднощі? Психолого-педагогічний феномен «готовність дитини до школи» складається з різних видів готовності: фізичної, особистісної, мотиваційно-вольовий, інтелектуальної, спеціальної.

З 6–7 років з дитиною відбуваються значні зміни – він стрімко зростає, у нього починають випадати зуби, змінюється його поведінка. Діти вже готові розширити своє коло спілкування, у них складається певний рівень домагань і навіть амбіцій. Головне – у них формується внутрішня готовність бути учнем: вони відчують потребу в підпорядкуванні правилам і хочуть займатися суспільно значущою справою, користь якого визнається всіма дорослими.

Сучасна спеціальна література дає нам безліч порад – як розвивати мовлення дитини, підготувати до навчання грамоті, рахунку, письма, як перевірити чи немає у нього порушень, що заважають навчанню і тд. Доречним буде поговорити не стільки про інтелектуальної, скільки про психологічної готовності до школи, від якої залежить не тільки шкільні успіхи, але і самопочуття дитини. Всі ми хочемо, щоб наші діти росли здоровими і добре вчилися. Але чи завжди ми розуміємо, як багато в чому це залежить саме від душевного настрою дитини.

Рік за роком ми все більше переконуємося в тому, що багато дітей цілком могли б вчитися добре, а деякі – і дуже добре, якби ... хотіли. Одні діти прямо говорять про своє небажання вчитися, інші відчують незрозумілі для дорослих, а тим більше для них самих труднощі. Чи не судити і карати небажання, а зрозуміти його причини і допомогти дитині хотіти вчитися – ось найбільш

ефективний шлях, хоча і вимагає від дорослого чимало душевного участі і праці.

Іноді джерелом негативних емоцій стають старші діти, які відчують труднощі в навчанні. Ось шестирічний хлопчик говорить: «Скоро я піду в школу, і мене будуть лаяти як Вовку.» Від цих слів до прямого небажання вчитися – рівно півкроку. Чи не так уже рідко і дорослі з найбільш благих намірів залякують дитину: «Ну, що ти крутишся? Ось підеш до школи – там вчителька навчить тебе сидіти смирно!

Не слід, однак, впадати і в іншу крайність, зображуючи школу місцем суцільних радощів та успіхів. Адже ми ще не знаємо, як піде у дитини навчання, як складуться відносини з однолітками і вчителями. Можливо, вони будуть не безхмарними. І тоді дитина, який чекав від школи занадто багато приємного і зайнятості в яких дає легко, ризикує «зламатися» при перших сутичках з труднощами, шкільної реальністю.

Отже, перше і основне: не спотворте віру дитини в себе як в майбутнього школяра ні страхом, ні полегшеними очікуваннями. Нехай він увійде в школу як в нове, цікаве справа – з вірою в свої можливості і готовністю випробувати себе. Шкільна готовність передбачає і готовність до більшої, ніж раніше, самостійності дитини, до співпраці дитини з чужим дорослим і однолітками без безпосередньої підтримки та захисту батьків.

Як підготувати першокласника до школи

1 вересня для першокласників розпочнеться досі невідомий період у житті. На них чекає шкільна форма, парта, новий розпорядок дня, перший учитель, знайомство з однокласниками, уроки, перерви, домашні завдання. Як же правильно підготувати дитину до школи, щоб вона почувала себе впевнено і ходила туди з цікавістю та бажанням?

Що треба купити для першокласника:

Портфель.

Краще, якщо це ранець, причому легкий: учень 1-2 класу повинен носити за плечима не більше 1,5-2 кг. «На виріст» купувати ранець не варто. Ранець-рюкзак не має бути ширшим за плечі. Дуже добре, що зараз на ранцях є світловідбивні значки або смуги – це не для краси, а для безпеки.

Пенал.

Краще за все брати м'який пенал-розкладачку. Він легкий, не гримить на парті, менше ламається. Купувати його з «наповненням» або без – вирішувати батькам. Проте, як зазначають продавці магазинів канцтоварів, зазвичай наповнення у таких пеналах не дуже високої якості. Тому краще компонувати його самотійно.

Ручка.

Потрібно 2-3 штуки обов'язково (одна запасна завжди має бути). Для первачків краще брати з гумовими тримачами, щоб пальчики не ковзали.

Олівці.

Є у продажу і дерев'яні, і пластикові. Останні не ламаються при падінні та ударі. Фломастери. Ось на них не економте. Краще купіть якісні: і прослужать довше і просвічувати через папір не будуть. Не забудьте подивитися на їх термін реалізації.

Гумка.

Має бути не іграшкою, а простим, бажано безбарвним, помічником. Точилка. Теж потрібна, краще металева і не у вигляді іграшки, щоб не відволікати малюка. Ножиці. Обов'язково з тупими кінцями. Пензлик. Купуйте з хвоста білки або поні. Лінійка. Краще вибрати

хорошу пластикову, яку важко зігнути і зламати. Дерев'яні екологічно безпечні, але міняти доведеться часто брудняться.

Клей.

Звичайно, краще всього склеювальний олівець: і бруду менше, і клопоту. Зараз є клей «хамелеон» – він яскравого кольору, а при висиханні стає безбарвним. Дуже зручно – видно, де вже намазав.

Зошити.

Найнеобхідніше першокласникові, і головне тут не обкладинка з «покемонами», а папір. Лінії, клітини мають бути чіткими, папір білий, а не сірий, досить щільний, інакше ручка рватиме аркуші. Дуже добре, якщо зошити з полями.

Тека для зошитів.

На блискавці не купуйте, вони часто ламаються, зав'язки теж рвуться, це незручно. Краще за все, якщо тека проста, без наворотів, з клапанами на липучці. Альбом для малювання. З невеликою кількістю аркушів, але з хорошим папером! Якщо купите товстий альбом, він у дитини швидко потріпається і набридне.

Фарби.

Краще за все акварельні медові, випробувані часом в пластмасовій коробці.

Пластилін.

Прочитайте, що написано на коробці. Якщо «не допускати попадання в рот» або «після занять ретельно мити руки з милом» – краще такий пластилін дітям не купувати – небезпечно! Пластилін має бути екологічно чистим, приємного забарвлення, не липнути до рук і добре м'ятися в руках (без розігрівання на батареї!).

ПРИВЧАТИ ДО НОВОГО РЕЖИМУ КРАЩЕ ЧЕРЕЗ ГРУ

Весь процес починається з психологічного настрою дитини. Не потрібно морально давити на дитину, погрожувати їй та чогось

вимагати. Дуже важливо з нею розмовляти і розповідати, як самі батьки проходили через все це. Якщо навчити свою дитину слухати, то можна вважати, що процес підготовки почав просуватися вдало.

Пристосовувати дитину до різких змін та режиму потрібно не раніше, ніж за місяць до школи.

Спочатку потрібно пояснити майбутньому першокласнику, що необхідно навчитися самотійно готуватися до навчального дня: одягати форму, збирати рюкзак. Батьки повинні показати, що і куди класти, щоб у портфелі легко можна було знайти потрібну річ. Найкраще усього це робити через гру, адже саме так діти більш сприймають інформацію, яку їм ми, батьки, хочемо донести.

Після чисельних бесід дитину слід привчати змінювати свій розпорядок дня і прокидатися рано.

Все це повинно проходити поступово. Для того, щоб привчити вставати раніше, треба попередньо розрахувати, в який час повинно дитині вставати, щоб встигати зібратися в школу без поспіху. Можна навіть пограти у таку собі гру-підготовку до школи. Таким чином буде можливість зрозуміти, за яким принципом та з якою швидкістю дитина збирається до школи. Місяця до початку занять якраз вистачить, щоб звикнути до нового розкладу без стресу для організму.

Другим не менш важливим фактором є тренування пам'яті, мови, письма та уваги. Наприклад, читати казку і просити майбутнього учня розповісти, що найбільше запам'яталося, запропонуйте намалювати героїв. Найкращими способами розширити горизонт знань дитини є бесіди «про життя», читання книг і їх обговорення. Батькам потрібно з дитиною вивчати букви, цифри, кольори.

По можливості треба формувати вміння читати і рахувати, хоча б до 10. Також потрібно розвивати моторику. Це необхідно як для розвитку вміння писати, так і для розвитку мовлення. Для цього

слід більше малювати, ліпити, працювати з конструктором та вміти працювати з дрібними предметами. Крім психологічного настрою, дитину треба підготувати і фізично.

Для цього прокидайтесь та займайтесь разом із дитиною зарядкою, привчайте її до цього. І вам буде корисно, і дитині. Якщо ж дитина іде у школу не перший раз, то варто пам'ятати, що за час канікул варто контролювати дитячий відпочинок і навчання. Нехай відпочиває, гуляє, та головне привчити його читати, щоб за час канікул ваша дитина не забула читання та письмо.

Декілька порад щодо режиму дня:

- 12 годин сну з урахуванням обіднього (1-1,5 год.) для поновлення сил.
- Після школи не спішіть садити дитину за домашні тренувальні вправи, необхідно 2-3 години відпочинку (обідній сон). Найпродуктивніший час для виконання домашніх тренувальних вправ з 15 до 16 години. Заняття ввечері безрезультатні, завтра доведеться все починати спочатку.
- Не примушуйте дитину виконувати домашні тренувальні вправи за один раз. Після 20 хв. занять необхідні 10-15 хв. «перерви».

Під час виконання домашніх тренувальних вправ не тисніть на дитину та не сидіть постійно над дитиною, давайте їй можливість працювати самостійно, але якщо буде потрібна ваша допомога, наберіться терпіння. Спокійний тон та підтримка («Не хвилюйся, все вийде», «Давай розбиратися разом», «Я тобі допоможу»), похвала, навіть якщо щось не виходить, необхідна. Не акцентуйте увагу на оцінках («Не дарма з письма в тебе одні погані відмітки та зауваження від вчителя»). Якщо ви будете дотримуватись вищевказаних побажань у вихованні, ваша дитина виросте врівноваженою та спокійною.

ЯК ВИБРАТИ

ШКІЛЬНУ ФОРМУ (шкільний одяг)

Шкільна форма не є обов'язковою, але для уроків в школі повинен бути шкільний одяг близький до ділового стилю та має бути з натуральних тканин

Найбільше проблем у батьків виникає з вибором шкільного одягу.

Насамперед, слід пам'ятати, що шкільна форма – не наряд, а робочий одяг, у якому дитині повинно бути в ньому зручно під час уроків. Тому тут головним критерієм має бути комфортність. З гігієнічної точки зору, для дівчаток найбільш зручними є спідниця та сарафан.

На відміну від традиційної сукні, їх можна комбінувати з легкими кофтинками чи теплими светрами – залежно від погоди. Хлопчикам рекомендується носити штани, жилет і піджак. Тканина для форми має бути з натуральних волокон: бавовна, льон – для теплої пори року, вовна, кашемір – для зими.

На жаль, більшість батьків дивляться лише на те, чи гарно одяг «сидить», чи підходить він по розміру, чи не занадто маркий колір. Тих, хто звертає увагу на вміст сировини, не так уже й багато. Багатьом загадкове позначення 100% ПАН (поліакрилонітрильні волокна, що служать синтетичним замінником вовни) ні про що не скаже. А тих, хто наважиться попросити сертифікат відповідності, взагалі одиниці.

Втім, якість одягу набагато важливіша за його зовнішню привабливість. Наприклад, надлишок синтетичних добавок зробить одяг занадто жорстким, він швидко накопичуватиме статичну електрику та погано пропускати повітря.

Перший клас – серйозне випробування не тільки для школяра, а й для батьків. Дитина підростає, у неї з'являються перші серйозні обов'язки, перші завдання, з якими може впоратися тільки вона сама.

Перше, що можна порадити батькам, – не панікуйте. Вірте в свої сили і в сили дитини.

Готувати дитину до школи слід почати з літа. Можна провести екскурсію до школи – показати саму школу, де вона вчитиметься. В ігровій формі створити новий розпорядок дня – ось я чищу зуби, снідаю, роблю зарядку, йду до школи, виконую домашні тренувальні вправи. Дитина може сама наклеювати картинки свого нового розпорядку. Це допоможе швидше звикнути до перемін. Крім того, потрібно заздалегідь змінити режим дня – вставати раніше, лягати не пізніше дев'ятої вечора.

Не слід обіцяти, що дитину чекають суцільні перемоги, важливіше допомогти їй налаштуватися на щоденну працю, але робити це необхідно дуже коректно.

Буває, батьки так налякають дитину ще до школи, що вона боїться переступати поріг навчального закладу. Треба, щоб школа не викликала в дитини тривогу та страх. Часто від батьків можна почути: «Що ж ти така неохайна дівчинка в школі роби́тимеш?» або «Ось в школі тебе привчать до порядку!».

Школа має викликати в дитини цікавість, можливість дізнатися про щось нове і навчитися чомусь. Краще також у формі гри навчити дитину класти все на свої місця – ось тут житимуть олівці, ручки, тут буде домі́вка для твоєї шкільної форми, а тут спатиме портфелік.

Що ж повинна уміти дитина на 1 вересня?

Він повинен вміти доглядати за собою, са́мостійно роздягатися і одягатися. Дуже важливо привчати дитину до гігієни: не тільки до обов'язковим ранковим процедур, а й до того, що стежити за собою потрібно протягом усього дня – поправити зачіску, почистити одяг. Навчіть малюка прибирати своє робоче місце, куточок, дбайливо ставитися до своїх речей. Крім того, дитина

повинна добре розуміти, як потрібно і можна вести себе з однолітками і якимось з дорослими. Дітям треба знати, як звернутися до вчителя, як відповісти на питання, навчить своїх дітей вітатися і прощатися, говорити “спасибі” і “будь ласка”.

До сих пір школа не вимагає спеціальних знань-умінь читати, писати. Часом ці знання в певному сенсі шкідливі: дитина, яка прийшла в школу занадто «розумним», буде нудьгувати на уроках. Для 1 класу норма рахунків в межах 10, поняття більше-менше, цього цілком достатньо. А ось знання предметно зорове як виглядають предмети, тварини, рослини – повинні бути обов’язково. Дуже часто з’ясовується, що першокласник не може розповісти про сім’ю, як слід пояснити не тільки де працюють батьки, а й як їх звуть.

Особливу увагу хочеться звернути на питання здоров’я. треба приділяти першорядну увагу зміцненню здоров’я, фізичному розвитку, загартовуванню, розвивати моторику, координацію, необхідно не просто гуляти у дворі, а грати в рухливі ігри. Перед школою необхідно встановити режим дня-години відпочинку, їжі, занять, прогулянок. Відсутність режиму в першу чергу б’є по здоров’ю, по незміцнілій нервовій системі. Режим допомагає правильно поєднувати працю і відпочинок, звикати до нових умов життя. Лікарі стверджують, що режим дня-це найкраща міра, яка попереджає збудливість і дратівливість дітей. У першому класі не варто перевантажувати дитину різними гуртками, по крайній мірі, перші півроку, а далі діяти по обстановці. Виробляйте посидючість дитини, але не поспішаючи. Пам’ятайте посидючість досягається не примусом, а живою зацікавленістю.

Шкільна готовність – це здатність не тільки до посидючості праці, але і до творчості. Дитячі саморобки цінні не тільки тим, що дитина їх змайстрував, а й тим, що він знаходить для них різне застосування. Корисно звернути увагу і на те, як дитина реагує на

похвалу і осуд, перемогу і поразку. При крайніх типах реакцій дитини на успіх і неуспіх треба спробувати їх врівноважити. Шкільна готовність – це сплав знань і навичок, необхідних для успішного навчання, і готовності до співпраці і подолання труднощів, позитивного ставлення до школи та навчання. важливо душею відчувати складність переживань дитини при настільки різьчому зміні життя, як вступ до школи, і допомогти йому. Це, до всього іншого, не тільки збільшує його готовність до школи, але і збереже йому здоров'я.

“Розвиток дрібної моторики рук у дітей дошкільного віку”

Батьків завжди хвилює питання, як забезпечити повноцінний розвиток дитини і як правильно підготувати його до школи. Вченими доведено, що розвиток руки та розвиток мови і мислення дитини тісно зв'язані між собою.

Розвиток дрібної моторики це один з найважливіших показників інтелектуальної готовності малюка до шкільного навчання. Зазвичай, якщо у дитини добре розвинута дрібна моторика, вона завжди логічно міркує, в неї добре розвинута пам'ять, увага та зв'язна мова. Вчителі завжди відзначають, що першокласники дуже часто відчують великі труднощі в опануванні навичок в письмі. Письмо – це складний навик, який включає виконання унікальних, координованих рухів руки. Отже техніка письма потребує сумісної злагодженої роботи м'язів кисті та всієї руки, а також розвиненого зорового сприйняття та довірливої уваги.

Для повного оволодіння навичками письма необхідно мати певну функціональну зрілість кори головного мозку, у невідготовлених до письма дітей, при недостатньому розвитку дрібної моторики та зорового сприйняття і уваги, як правило, приводить до стану тривоги дитини у школі та негативного ставлення до навчання. Тому в дошкільному віці дуже важливо розвивати механізми, які потім

будуть необхідні для оволодіння письмом, створювати умови для постійного накопичення дитиною практичного та рухового розвитку і навичок ручної вмілості.

В дошкільному віці дуже важливою рахується саме підготовка до письма, а не саме навчання писати, і це повинно починатися задовго до шкільної парти. Батьки, які в певний час починають приділяти належну увагу певним вправам, різноманітним завданням, іграм, що до розвитку дрібної моторики та координації рухів рук, наразі вирішують відразу два питання: по-перше, вони непрямим чином починають впливати в загальному інтелектуальному розвитку малюка, по-друге, вони його до оволодіння навичок письма, які в майбутньому обов'язково допоможуть уникнути різних проблем шкільного навчання.

Гра “Коники”. По дорозі білою, гладкою грядкою скачуть пальці, як конячки. Цок-цок-цок, цок-цок-цок. Скаче жвавий табунець.(Пальчики “скачуть” по столу в ритмі вірша)

Графічні вправи Завдання “Штрихування”. Намалюйте контурну картинку, наприклад, фрукт, або овоч і дайте дитині заштрихувати картинку прямими рівними лініями, не виходячи за її контури.

Завдання “Обведи малюнок”. Намалюйте контурну картинку і дайте дитині обвести малюнок точно по лініях, не відриваючи олівець від паперу.

Завдання “З'єднай по точках”. Намалюйте контурну картинку пунктирними лініями і дайте дитині з'єднати пунктири (точки) однією суцільною лінією, не відриваючи олівець від паперу.

Завдання “Намалюй фігури”. Намалюйте дві геометричні фігури, одну велику, іншу маленьку дайте дитині намалювати всередині великої фігури, що поступово зменшуються фігури, а навколо маленької – поступово збільшуються фігури. Торкатися стінок попередньої фігури можна. Чим більше вийде фігур, тим краще.

Завдання “Намалюй таку ж картинку”. Намалюйте будь-яку картинку і дайте дитині повторити ваш малюнок.

Завдання “Домалюй картинку”. Намалюйте ліву половину картини і дайте дитині домалювати праву половину малюнка.

Завдання “Графічний диктант”. Дитині дається наступна інструкція: “Слухай уважно і проводи лінії під диктовку. Одна клітинка вгору, одна клітинка направо, одна клітинка вниз, одна клітинка направо» і т. д. ” Візерунки можуть бути різними.

Чим ще можна позайматися з дитиною, щоб розвинути ручну вмілість?

- Розминати пальцями пластилін, глину; нанизувати великі і дрібні гудзики, кульки на нитку; грати з мозаїкою, конструктором, кубиками; грати з піском, водою; різати ножицями (аплікація, симетричне вирізування, вирізання різних фігурок) малювати різноманітними матеріалами (олівцем, ручкою, крейдою, аквареллю, кольоровою крейдою, гуашшю)

Як зацікавити дітей читати

1. Давайте хороший приклад Вашій дитині, показуючи їй, як Вам подобається читати. Тримайте вдома велику кількість книг та журналів. Нехай Ваша дитина побачить Вас за читанням.
2. Дайте дитині подивитися Вашу книгу. Читайте її вголос або дозвольте їй прочитати її Вам. Визначте певний час і місце для читання.
3. Регулярно відвідуйте бібліотеку. Покажіть Вашій дитині, як бібліотека працює і де дитина може знайти свої улюблені книги.
4. Приносьте своїй дитині книги, які задовольняють її індивідуальні потреби, наприклад, на спортивну тематику,

про тварин, птахів, включаючи художню і документальну літературу.

5. Зацікавте свою дитину яким-небудь хоббі чи діяльністю, котра потребує читання та подобається їй. Конструйте, готуйте їжу, грайте в настільні ігри, через те що такі заняття потребують, щоб дитина читала інструкції.
6. Заохочуйте Ваших дітей до листування зі своїми однолітками. Ними можуть бути друзі, котрі переїхали далеко, далекі родичі, просто друзі з листування.
7. Організуйте «пошук скарбів». Захуйте якусь річ, наприклад нову книгу, а потім лишіть письмові підказки, котрі приведуть дитину на це місце.
8. Заплануйте екскурсію до зоопарку, цирку, музею тощо. Знайдіть книги, котрі з цим пов'язані, і поділіться ними з Вашою дитиною.
9. Заохочуйте Вашу дитину складати різні історії і записуйте їх в той час, коли вона їх розповідає. Зробіть її власну збірку оповідань, записуючи історії і додаваючи її власні малюнки. Пізніше Ваша дитина зможе читати свою книгу Вам, другу, молодшому брату чи сестрі.
10. Якщо Ваша дитина – неохочий читач, вигадуйте гру з читання буденних речей, таких як коробка з-під каші, наклейки, старі листівки, комікси, програми телепередач. На холодильнику чи родинній інформаційній дошці лишайте повідомлення, котрі її можуть зацікавити.